

Sygn. akt IV U 706/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 marca 2022 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 lutego 2022 roku w Sieradzu

odwołania D. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z dnia 2.12.2021 r. Nr (...)

w sprawie D. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

o wysokość emerytury

1. zmienia zaskarżoną decyzję i zobowiązuje organ rentowy do przeliczenia emerytury z uwzględnieniem do wartości kapitału początkowego okresu od 1 września 1974 roku do 31 stycznia 1977 roku;
2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

Sygn. akt IV U 706/21

UZASADNIENIE

Decyzją z 2.12.2021r., na podstawie art. 116 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ZUS II Oddział w Ł. odmówił D. P. prawa do przeliczenia emerytury.

Nie podzielając powyższej decyzji w/w złożyła odwołanie, wnosząc o zaliczenie do stażu pracy. okresu praktycznej nauki zawodu w Gminnej Spółdzielni (...) w O. od 1.09.1974 – 7.05.1977 oraz zweryfikowanie okresów opieki nad dziećmi. Precyzując odwołanie wносиła o zaliczenie do stażu jedynie okresu od 1.09.1974 – 7.05.1977. Podnosiła, że jeszcze przez pół roku po ukończeniu szkoły 31.01.1977r., pracowała w restauracji jako kelner.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wnosił o jego oddalenie. Podnoszono, że z legitymacji ubezpieczeniowej nie wynika poświadczenie G.S. O. o okresach zatrudnienia i wynagrodzenia.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. P., ur. (...)

W okresie od 1.09.1974 – 31.01.1977, D. P. była uczennicą (...) Szkoły Zawodowej (...) w W. w zawodzie kelner. W tym czasie odbywała praktyczną naukę zawodu w Gminnej Spółdzielni (...) w O. w zawodzie kelner. Praktyczną naukę zawodu odbywała w restauracji (...) w O.. GS prowadził działalność na dużą skalę; było zatrudnionych około 300

osób. G.S. zatrudniał na praktyki uczennice szkół zawodowych między innymi w zawodach kelnerki, sprzedawcy, cukiernika . Umowy o praktyczną naukę zawodu z uczennicami zawierał prezes G.S. W zależności od roku nauki, praktyki odbywały się 2 albo 3 dni w tygodniu. W pierwszym roku było mniej praktyk, w drugim i trzecim więcej. Po zakończeniu każdego roku praktycznej nauki zawodu, były egzaminy przed komisją z S.. Warunkiem ukończenia szkoły było ukończenie praktyk.

W okresie od 20.06.1974 - 20.08.1991, w Gminnej Spółdzielni (...) w O. była zatrudniona w kadrach C. C. i pracowała na stanowisku kadrowej do urodzenia dziecka w 1980r. Następnie pracowała w GS jako kierownik obrotu i skupu rolnego. C. C. pamięta dokładnie, że umowy o praktyczną naukę zawodu z uczennicami szkół zawodowych zawierał ówczesny prezes G.S. W.(który już nie żyje) i taką umowę zawierał także z D. P. . C. C. kontrolowała uczennice odbywające praktyczną naukę zawodu, w tym wnioskodawczynię i pamięta dokładnie że pracowała jako kelner w restauracji (...) w O.. Świadek pamięta także, iż uczennice odbywające praktyki otrzymywały wynagrodzenie, którego wysokość była uzależniona od roku nauki. Uczennice miały prawo do urlopu, były uprawnione do świadczeń zdrowotnych. Były specjalne zalecenia, np. dotyczące zakazu pracy uczennicom na określonych stanowiskach - nie wolno było dźwigać powyżej 10 kg.

L. Ł. w okresie od 1.09.1970 – 06.1973 uczęszczała do tej samej co odwołująca (...) Szkoły Zawodowej w W. i odbywała także praktyczną naukę zawodu w restauracji (...) w O.. Po ukończeniu praktycznej nauki zawodu i ZSZ , L. Ł. pracowała w GS w O. do 14.11.1995 jako bufetowa, a następnie jako sprzedawca. Po zaliczeniu egzaminu praktycznego, L. Ł. otrzymała świadectwo ukończenia nauki zawodu i ukończenia szkoły. L. Ł. ma zaliczony do stażu pracy w G..S okres praktycznej nauki zawodu.

Jak wynika ze świadectwa pracy z 26.08.1977r., w okresie od 15.03.1977 – 20.08.1977 odwołująca była zatrudniona w GS (...) w O. w pełnym wymiarze czasu pracy jako kelner. Powyższy okres zatrudnienia został uwzględniony wnioskodawczyni przez ZUS przy ustalaniu kapitału początkowego (**zeznania świadków C. C., L. Ł. – na nagraniu CD – 00:16:13 – 00:50:21 k. 36, kserokopia świadectwa ukończenia nauki zawodu i świadectwa ukończenia ZSZ (oryginały dokumentów okazane na rozprawie – adnotacja w protokole k. 33) k. 29 – 30, okazane na rozprawie: legitymacja ubezpieczeniowa C. C., świadectwo pracy dot. L. Ł. k. 34, 34v/akta sprawy; wykaz wprowadzonych okresów ubezpieczonego/akta kapitałowe).**

W Urzędzie Gminy w O., który archiwizuje akta osobowe GS (...) w O., brak akt osobowych i innych dokumentów dot. zatrudnienia D. P. w GS (...) w O. (**pismo k. 32/akta sprawy**).

W dniu 26.10.2021r., D. P. złożyła w ZUS wniosek o ponowne przeliczenie emerytury, wnosząc o zweryfikowanie okresów opieki nad dziećmi oraz zaliczenie do stażu okresu od 1.09.1974 – 7.05.1977, załączając kserokopie kart legitymacji ubezpieczeniowej z poświadczeniami m.in. C. C. uprawnień leczniczych z: 1.09.1974r., 17.07.1975r., 18.11.1975r., 25.03.1976r., 28.06.1976r., 24.01.1977r., 7.05.1977r. (**wniosek z załącznikami k. 16 – 21/akta ZUS**).

Decyzją z 2.12.2021r., na podstawie art. 116 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ZUS II Oddział w Ł. odmówił D. P. prawa do przeliczenia emerytury (**decyzja/akta ZUS**).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie i w postępowaniu przed organem rentowym. Okoliczności dotyczące odbywania przez wnioskodawczynię praktycznej nauki zawodu w G.S. O. od 1.09.1974 – 31.01.1977, Sąd ustalił na podstawie zeznań świadków C. C., L. Ł., którym dał w pełni wiarę. Wiedza świadków jest bezpośrednia i wynika w przypadku C. C. z pełnionego w tym okresie stanowiska kadrowej , która miała nadzór nad uczennicami odbywającymi w G.S.praktyczną naukę zawodu. Co szczególnie istotne, świadek z całą pewnością potwierdziła, że ówczesny prezes G.S. zawierał z wnioskodawczynią umowę o praktyczną naukę zawodu , którą odbywała w restauracji (...) w O., pracując jako kelnerka. Uczennice odbywające praktyki otrzymywały wynagrodzenie, które było różne, w zależności od roku nauki. Miały prawo do urlopu, świadczeń zdrowotnych . Uczennicom, które podjęły pracę po praktycznym egzaminie, zaliczano do stażu

pracy okres praktycznej nauki zawodu. Z zeznaniami w.w świadka korelują także zeznania L. Ł. , która tak jak odwołująca uczęszczała do (...) Szkoły Zawodowej w W. i także odbywała praktyczną naukę w GS (...) O., w restauracji (...) w O., na podstawie umowy z G.S. zawieranej także przez prezesa W.. Świadek potwierdziła także otrzymywane z tytułu praktyk wynagrodzenie, uzależnione co do wysokości od roku nauki, prawo do urlopu, świadczeń zdrowotnych . Co do tych ostatnich, potwierdzeniem w przypadku odwołującej D. P. jest wpis w legitymacji ubezpieczeniowej , dokonany przez świadka C. C. i to obejmujący okres nauki zawodu o korzystaniu ze świadczeń leczniczych.

W poczet materiału dowodowego Sąd przyjął dokumenty, tj. kserokopia kart z legitymacji ubezpieczeniowej odwołującej, świadectwo ukończenia nauki zawodu i ukończenia ZSZ, których oryginały zostały okazane na rozprawie oraz okazane na rozprawie: legitymacja ubezpieczeniowa C. C. i świadectwo pracy dot. L. Ł..

Natomiast twierdzenie odwołującej, że była zatrudniona w GS w ciągłości po ukończeniu Z.S.Z. nie znalazło potwierdzenia w materiale dowodowym zebrany w sprawie. Twierdzenie to pozostaje w sprzeczności z wpisem w legitymacji ubezpieczeniowej , którego także dokonała świadek C. C., dokumentując jako datę początkową zatrudnienia 15.03.1977r. i zakończenie zatrudnienia 20.08.1977r. To z kolei koreluje z treścią wydanego wnioskodawczyni świadectwa pracy z 26.08.1977r. Zatem odwołująca nie zdołała wykazać prawdziwości swoich twierdzeń co do ciągłości zatrudnienia w G.S. po ukończeniu Z.S.Z.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest częściowo zasadne.

Przedmiotem sporu w sprawie była ocena, czy okres odbywania przez wnioskodawczynię praktycznej nauki zawodu w GS w O. i po ukończeniu Z.S.Z., a następnie w ciągłości okres od 1 lutego 1997r., kwalifikuje się do uwzględnienia jako składkowy do wartości kapitału początkowego i przeliczenia emerytury.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. 2021.291), za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15.11.1991r. okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1.01.1975r.

Jako okresy zatrudnienia młodocianych podlegają uwzględnieniu okresy szkolenia zawodowego młodzieży odbywane w formie praktycznej nauki zawodu, przyuczania do wykonywania określonej pracy lub odbywania wstępnego stażu – wykonywanych na podstawie indywidualnych umów zawartych między uczniem a pracodawcą. Elementem decydującym o uwzględnieniu nauki zawodu jest posiadanie statusu pracownika w czasie tej nauki, czyli nawiązanie indywidualnego stosunku pracy. Zasady zatrudniania młodocianych w celu nauki zawodu podlegały odrębnym regulacjom prawnym – dekretem z 2.08.1951r. o pracy i szkoleniu zawodowym młodocianych w zakładach pracy (Dz. U. Nr 41, poz. 311 ze zm.), następnie ustawy z 2.07.1958r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz wstępnym stażu pracy (Dz. U. Nr 45, poz. 276 ze zm.) – które przewidywały zawieranie indywidualnych umów o naukę zawodu, o przyuczeniu do określonej pracy, wstępnego stażu pracy pomiędzy zakładem pracy, a młodocianym.

Sąd Okręgowy podziela stanowisko Sądu Apelacyjnego w Łodzi, że młodociany, odbywający naukę zawodu, przyuczanie do określonej pracy, bądź odbywający wstępny staż pracy w ramach umowy zawartej z zakładem pracy na podstawie przepisów ustawy z 1958r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy, posiadał status pracownika w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym. Tak więc jeżeli młodociany odbywał praktyczną naukę zawodu w zakładzie pracy, przyuczanie do określonej pracy oraz wstępny staż pracy, to okres taki podlegał uwzględnieniu przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty oraz przy ustalaniu wysokości tych świadczeń. Podstawowe rozróżnienie dotyczy tego, czy nauka zawodu była pobierana przez młodocianego przy jego równoczesnym zatrudnieniu, czy też jako przedmiot praktyczny w programie nauki szkolnej. Innymi słowy, czy nauczający zawodu był pracodawcą, czy nauczycielem młodocianego, a więc czy związek między nimi polegał na stosunku prawa pracy - nauki zawodu, przyuczania do określonej pracy, czy na stosunku administracyjnym. Stosunek

zatrudnienia obejmował bowiem tylko młodocianych przyjętych do pracy w celu nauki zawodu, przyuczenia do określonej pracy bądź odbycia wstępnego stażu pracy, obowiązanych do doksztalcania się w szkole, nie zaś tych, którzy pobierali naukę bez zatrudnienia. Uczniowie mogli odbywać naukę zawodu w formie praktyk w zakładach pracy, lecz nie otrzymywali wynagrodzenia, a ich czas pracy nie podlegał rygorom przewidzianym dla pracowników. Odbywali praktyki zawodowe i zajęcia praktyczne według harmonogramu. W takich też przypadkach to szkoła, a nie uczeń, zawierała z zakładem pracy "umowę o praktyczną naukę zawodu". Między uczniem a zakładem pracy nie istniał wówczas żaden stosunek prawny. W drugim przypadku umowy dotyczące praktyk, polegających na nauce zawodu, były zawierane przez zakłady pracy z osobami młodocianymi lub ich przedstawicielami ustawowymi. Umowy te, będące umowami o naukę zawodu, powodowały nawiązanie między zakładem, w którym były odbywane praktyki i uczniem stosunku pracy, który był odrębny od stosunku administracyjnego łączącego ucznia ze szkołą. Tylko okresy takiej nauki zawodu mogą być zaliczone do stażu ubezpieczeniowego jako okresy składkowe, bowiem tylko one są okresami zatrudnienia (por. wyrok SA w Łodzi z 3.12.2019r., III AUa 403/19).

W ocenie Sądu materiał dowodowy daje w pełni uzasadnione podstawy do uwzględnienia jako okresu składkowego, spornego okresu praktycznej nauki zawodu, odbywanej przez odwołującą w restauracji (...) w O., na podstawie umowy o praktyczną naukę w zawodzie kelner, którą zawierał z w.w. prezes G.S. W.. Wnioskodawczyni tak jak inne uczennice otrzymywała wynagrodzenie, miała prawo do urlopu i świadczeń zdrowotnych. Sąd nie podzielił stanowiska ZUS zgłoszonego w głosie do protokołu o braku podstaw do zaliczenia do stażu ubezpieczeniowego okresu praktycznej nauki zawodu odwołującej z argumentacją, że po ukończeniu przez wnioskodawczynię praktycznej nauki zawodu i ZSZ, występuje przerwa w zatrudnieniu do 15.03.1977r. oraz że z tego powodu zakład pracy tego okresu nie zaliczył do ciągłości zatrudnienia. Podkreślić więc trzeba, że istota sprawy sprowadzała się do tego, czy wnioskodawczyni faktycznie wykonywała zatrudnienie na warunkach określonych w ustawie z 1958r. o nauce zawodu, przyuczania do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy (por. także wyrok SN z 28.06.2016r., I UK 256/15). Materiał dowodowy zebrany w sprawie omówiony powyżej dał z całą pewnością odpowiedź twierdzącą, co uzasadnia uwzględnienie odwołującej okresu praktycznej nauki zawodu jako okresu składkowego z art. 6 ust. 2 pkt 3 u.e.r.f.u.s. Natomiast odwołująca nie zdołała wykazać ciągłości zatrudnienia w G.S. po ukończeniu Z.S.Z., tj. od 1 lutego 1977r. do 14 marca 1977r.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 477¹⁴§2 k.p.c. Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i zobowiązał organ rentowy do przeliczenia emerytury wnioskodawczyni z uwzględnieniem do wartości kapitału początkowego okresu od 1.09.1974 – 31.01.1977, oddalając odwołanie w pozostałym zakresie na podstawie art. 477¹⁴§1 k.p.c.